

Конституційний Суд України
01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14

Кузьміна Рената Равелійовича,

Адреса для листування: Адвокатське
об'єднання "Адвокатська компанія
"Агеєв і Федур"
01001, м. Київ, Київ-1, а/с 225-В

**Відомості про уповноваженого за
дорученням: адвокат Адвокатського
об'єднання "Адвокатська компанія
"Агеєв і Федур"
Федур Андрій Анатолійович**

засоби зв'язку: 01001, м. Київ, Київ-1,
а/с 225-В

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРЕННЯ

про офіційне тлумачення пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України у співвідношенні з частиною 1 статті 1 Закону України "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України" щодо можливості надання Верховною Радою України згоди на призначення виконуючим обов'язки Президента України, Головою Верховною Радою України виконуючого обов'язки Генерального прокурора України

Відповідно до статті 150 Конституції України, статей 13, 42, 43 Закону України "Про Конституційний Суд України" звертаюсь до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо офіційного тлумачення пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України у співвідношенні з частиною 1 статті 1 Закону України "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України" щодо можливості надання Верховною Радою України згоди на призначення виконуючим обов'язки Президента України, Головою Верховною Радою України виконувача обов'язків Генерального прокурора України.

Головним обов'язком держави, згідно зі статтею 3 Конституції України, є утвердження і забезпечення прав і свобод людини. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується (стаття 8 Конституції України).

Стаття 55 Конституції України, встановлюючи судовий захист прав і свобод людини і громадянина, гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Правосуддя здійснюється виключно судами у відповідних формах, у тому числі шляхом конституційного судочинства (стаття 124 Конституції України).

Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні (стаття 147 Конституції України), до повноважень якого належить офіційне тлумачення Конституції України та законів України (стаття 150 Конституції України).

Згідно зі статтею 94 Закону України "Про Конституційний Суд України" підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.

Окремі положення Конституції України, тлумачення яких має бути дано Конституційним Судом України.

Стаття 85 Конституції України.

До повноважень Верховної Ради України належить:

<...>

25) надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора України;

<...>

Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні положень Конституції України.

Підставою для конституційного звернення відповідно до статті 94 Закону України "Про Конституційний Суд України" стала наявність неоднозначного застосування положень Конституції України Верховною Радою України щодо можливості надання Верховною Радою України згоди на призначення виконуючим обов'язки Президента України, Головою Верховною Радою України виконувача обов'язків Генерального прокурора України.

Україна є правовою державою; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України; Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 1, частина друга статті 6, частина друга статті 8, частина друга статті 19 Конституції України).

Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України (стаття 75 Конституції України).

Основний Закон України визначає повноваження Верховної Ради України, зокрема у частині першій статті 85 Конституції України, та встановлює в частині другій названої статті, що Верховна Рада України здійснює також інші повноваження, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання.

Здійснюючи свої повноваження, Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти (стаття 91 Конституції України).

Конституційний Суд України неодноразово вказував, що відповідно до Конституції України Верховна Рада України здійснює лише ті повноваження, які віднесені до її відання; це впливає з положень частини другої статті 85, а також частини другої статті 19 Конституції України (Рішення Конституційного Суду України від 14 червня 2001 року № 8-рп/2001 та інші).

22 лютого 2014 року Верховна Рада України прийняла постанову № 755-VII "Про висловлення недовіри Генеральному прокурору України Пшонці В.П.", відповідно до пункту першого резолютивної частини якої висловила недовіру Генеральному прокурору України Пшонці В.П., що має наслідком його відставку з посади.

24 лютого 2014 року Верховна Рада України Постановою № 782-VII надала згоду на призначення Махніцького О.І. на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України. Нормативно-правовим обґрунтуванням прийняття цієї Постанови вказано пункт 25 частини першої статті 85 Конституції України.

При цьому, пунктом 25 частини першої статті 85 Конституції України передбачено, що до повноважень Верховної Ради України належить надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України виключно Генерального прокурора України, а не виконуючого обов'язки Генерального прокурора України.

Таким чином вважаю, що Конституція України не передбачає таких повноважень Верховної Ради України як надання згоди на призначення на посаду Президентом України виконуючого обов'язки Генерального прокурора України.

Однак, не зважаючи на це, того ж дня, тобто 24 лютого 2014 року, виконуючий обов'язки Президента України, Голова Верховної Ради України О. Турчинов Указом № 91/2014, на підставі пункту першого частини першої статті 106 і статті 112 Конституції України, призначив Махніцького О.І. виконуючим обов'язки Генерального прокурора України.

Пункт перший частини першої статті 106 Конституції України передбачає, що Президент України забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави.

Відповідно до положень статті 112 Конституції України у разі дострокового припинення повноважень Президента України відповідно до статей 108, 109, 110, 111 цієї Конституції виконання обов'язків Президента України на період до обрання і вступу на пост нового Президента України покладається на Голову Верховної Ради України. Голова Верховної Ради України в період виконання ним обов'язків Президента України не може здійснювати повноваження, передбачені пунктами 2, 6-8, 10-13, 22, 24, 25, 27, 28 статті 106 Конституції України.

При цьому згідно пункту 11 частини першої статті 106 Конституції України Президент України призначає на посаду та звільняє з посади за згодою Верховної Ради України Генерального прокурора України.

Як автор звернення вважаю, що таким чином Верховна Рада України розширено підійшла до трактування норми права, викладеної у пункті 25 частини першої статті 85 Конституції України, оскільки Конституція України не передбачає повноважень Верховної Ради України надати згоду виконуючому обов'язки Президента України, Голові Верховної Ради України, на призначення на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України.

Зміна або ж розширення такого підходу можливі лише шляхом внесення змін до Конституції України, адже винятки з конституційних норм встановлюються самою Конституцією України (Рішення Конституційного Суду України від 30 жовтня 1997 року № 5-зп).

На мою думку, прийнявши Постанову від 24 лютого 2014 року № 782-VII Верховна Рада України діяла всупереч зазначеним нормам Конституції України, а відтак, і всупереч частині другій статті 19 Конституції України, яка зобов'язує парламент діяти на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України.

Прикладом іншого застосування пункту положень Конституції України, а саме пункту 25 частини першої статті 85, є прийняття 19 червня 2014 року Верховною Радою України Постанови № 1525-VII "Про надання згоди на призначення Президентом України Яреми В.Г. на посаду Генерального прокурора України", а не **виконуючого обов'язки** Генерального прокурора України. Під час прийняття цієї Постанови Верховна Рада України застосувала норму права, встановлену пунктом 25 частини першої статті 85 Конституції України.

Також, 10 лютого 2015 року Верховна Рада України прийняла Постанову № 172-VIII "Про надання згоди на призначення Президентом України Шокіна В.М. на посаду Генерального прокурора України", а не **виконуючого обов'язки** Генерального прокурора України, під час прийняття якої також застосувала норму права, передбачену пунктом 25 частини першої статті 85 Конституції України.

Обидва рази, під час надання згоди на призначення Президентом України на посаду Генерального прокурора України Яреми В.Г. та Шокіна В.М.,

Верховна Рада України застосовувала ті самі положення Конституції України, що й під час надання згоди на призначення Махніцького В.І. на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України.

Отже є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України, тобто різне застосування одних і тих же норм Конституції України органом державної влади Верховною Радою України за однакових юридично значимих обставин: в одному випадку при прийнятті постанови про надання згоди на призначення **виконуючого обов'язки** Генерального прокурора України, а в іншому – на призначення саме Генерального прокурора України.

Таким чином, для мене є неясними і незрозумілими положення пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України, зокрема щодо усвідомлення смислу цієї норми права та правильності її реалізації, у контексті можливості надання Верховною Радою України згоди на призначення Президентом України на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України, а відтак виникає необхідність у її тлумаченні.

Вважаю, що тлумачення окремих положень пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України, про які йде мова, необхідно надати у співвідношенні з частиною першою статті першої Закону України "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України" (далі Закон № 709/97-ВР).

Статтею першою Закону № 709/97-ВР передбачено, що у разі звільнення (відставки) особи, яку призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України, або особи, яку призначає на посаду Верховна Рада України за поданням Президента України, обов'язки звільненої особи тимчасово, але не більше одного місяця, виконує перший заступник (а у разі його відсутності - заступник) цієї посадової особи, призначений конституційно легітимною особою.

Відповідно до частини другої статті першої цього Закону встановлюється, що конституційно легітимною особою визнається особа, яка згідно з Конституцією України призначена на посаду відповідно Президентом України за згодою Верховної Ради України або Верховною Радою України за поданням Президента України.

Таким чином, за мою особистою правовою позицією як автора звернення, призначення виконувача обов'язків Генерального прокурора України після звільнення (відставки) Генерального прокурора України регулюється саме Законом № 709/97-ВР, який є спеціальним нормативним актом та відповідає Конституції України, а значить іншого механізму призначення виконувача обов'язків Генерального прокурора України не існує.

Слід зазначити, що Рішенням Конституційного Суду України № 7-рп/2000 від 27 квітня 2000 року у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України

(конституційності) Закону № 709/97-ВР (справа про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб) цей Закон визнаний таким, що відповідає Конституції України (є конституційним) у частині встановленого цим Законом порядку тимчасового виконання обов'язків та призначення на посаду Генерального прокурора України.

У своєму рішенні Конституційний Суд України також висловив правову позицію про те, що Законом № 709/97-ВР конкретизовано норми Конституції України про призначення посадових осіб Президентом України за згодою Верховної Ради України та Верховною Радою України за поданням Президента України і встановлено єдиний порядок тимчасового виконання обов'язків таких посадових осіб та призначення їх на ці посади.

Таким чином, на мій погляд, тлумачення положень пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України щодо можливості більш ширшого її застосування у частині надання Верховною Радою України згоди на призначення Президентом України на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України необхідно надати саме у співвідношенні зі статтею першою Закону № 709/97-ВР.

Вважаю за необхідне звернути увагу на те, що згідно зі статтею 152 Конституції України закони та інші правові акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності.

Закони, інші правові акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність.

Згідно з частиною третьою статті 61 Закону України "Про Конституційний Суд України" у разі якщо в процесі розгляду справи за конституційним поданням чи конституційним зверненням виявлено невідповідність Конституції України інших правових актів (їх окремих положень), крім тих, щодо яких відкрито провадження у справі, і які впливають на прийняття рішення чи дачу висновку у справі, Конституційний Суд України визнає такі правові акти (їх окремі положення) неконституційними.

Відповідно до рішення Конституційного суду України № 8-рп/2002 від 7 травня 2002 року положення про поширення юрисдикції судів на всі правовідносини, що виникають у державі, означає, що до юрисдикції Конституційного Суду України та судів загальної юрисдикції належить, відповідно до їх повноважень, вирішення питань, що мають правовий характер, зокрема тих, які виникають у зв'язку з призначенням чи звільненням певних посадових осіб Президентом України або Верховною Радою України (частина друга статті 124).

Порушення моїх конституційних прав і свобод та можливість подальшого їх порушення.

Вважаю, що надання згоди Постановою Верховної Ради України № 782-VII від 24 лютого 2014 року на призначення Махніцького О.І. на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України, а відповідно й призначення його 24 лютого 2014 року Указом № 91/2014 виконуючого обов'язки Президента України, Голови Верховної Ради України О. Турчинова на цю посаду, призвело до порушення моїх конституційних прав і свобод та може призвести до подальшого їх порушення.

Махніцькій О.І., будучи призначеним з порушенням конституційної процедури та всупереч чинного Закону № 709/97-ВР на посаду виконуючого обов'язки Генерального прокурора України, тобто не будучи легітимною службовою особою, підписав повідомлення про підозру від 29 травня 2014 року кандидату на пост Президента України Кузьміну Р.Р. під час виборів 2014 року про нібито вчинення кримінальних правопорушень, передбачених частиною 3 статті 27, частиною 3 статті 371, частинами 3, 4 статті 27, частиною 2 статті 375 КК України, у кримінальному провадженні

Повідомлення про підозру, підписане нелегітимною посадовою особою виконуючим обов'язки Генерального прокурора України Махніцьким О.І., було використано для подальших рішень та дій органу досудового розслідування і суду, які порушували або суттєво обмежували мої конституційні права і свободи.

Так, 20 червня 2014 року заступник начальника слідчого відділу Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України Шрам О.В. у кримінальному провадженні прийняв постанову про оголошення розшуку підозрюваного Кузьміна Р.Р., що здійснено на підставі повідомлення про підозру Кузьміну Р.Р. від 29 травня 2014 року, яке підписано нелегітимною особою Махніцьким О.І.

21 червня 2014 року слідчий суддя Печерського районного суду міста Києва, розглядаючи клопотання Генеральної прокуратури України у кримінальному провадженні, на підставі повідомлення про підозру Кузьміну Р.Р. від 29 травня 2014 року, яке підписано нелегітимною особою Махніцьким О.І., надав дозвіл на затримання Кузьміна Р.Р. з метою його приводу до суду для участі в розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

26 грудня 2014 року, 26 червня та 25 грудня 2015 року, слідчий суддя районного суду міста Києва повторно на підставі повідомлення про підозру Кузьміну Р.Р. від 29 травня 2014 року, яке підписано нелегітимною особою Махніцьким О.І., у зв'язку із закінченням строку дії попередніх ухвал суду, надавав дозволи на затримання Кузьміна Р.Р.

Крім того, внаслідок підписання нелегітимною особою Махніцьким О.І. повідомлення про підозру щодо мене від 29 травня 2014 року, стало можливим

порушення правоохоронними органами мого конституційного права на захист, що остаточно констатовано в ухвалі районного суду міста Києва від 3 липня 2014 року, що набрала законної сили у день винесення та є чинною.

За таких обставин мої конституційні права і свободи людини і громадянина продовжують порушуватися.

Таким чином, вважаю, що надання Верховною Радою України згоди на призначення Президентом України виконувача обов'язків Генерального прокурора України Махніцького О.І., що на мій погляд здійснено з порушенням конституційної процедури, створило умови для призначення у неконституційний спосіб Махніцького В.М. на цю посаду, що надало йому можливість будучи нелегітимною особою підписати повідомлення про підозру щодо мене від 29 травня 2014 року.

Внаслідок цих дій було порушено мої конституційні права і свободи, а саме право на свободу та особисту недоторканність, право на свободу пересування, право брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, право на правову допомогу (на захист) (статті 29, 33, 38 та 59 Конституції України).

Ураховуючи викладене, прошу надати офіційне тлумачення пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України у співвідношенні з частиною 1 статті 1 Закону України "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України" щодо можливості надання Верховною Радою України згоди на призначення виконуючим обов'язки Президента України, Головою Верховної Ради України виконуючого обов'язки Генерального прокурора України.

Доручаю представляти мої інтереси у Конституційному Суді України адвокату адвокатського об'єднання "Адвокатська компанія "Агеєв і Федур" Федур Андрію Анатолійовичу.

Додатки:

1. Витяг із Конституції України;
2. Постанова Верховної Ради України від 22 лютого 2014 року № 755-VII "Про висловлення недовіри Генеральному прокурору України Пшонці В.П.";
3. Постанова Верховної Ради України від 24 лютого 2014 року № 782-VII "Про надання згоди на призначення Махніцького О.І. виконуючим обов'язки Генерального прокурора України";
4. Постанова Верховної Ради України від 19 червня 2014 року № 1525-VII "Про надання згоди на призначення Президентом України Яреми В.Г. на посаду Генерального прокурора України";
5. Постанова Верховної Ради України від 10 лютого 2015 року № 172-VIII "Про надання згоди на призначення Президентом України Шокіна В.М. на посаду Генерального прокурора України";

6. Указ виконуючого обов'язки Президента України, Голови Верховної Ради України О. Турчинова від 24 лютого 2014 року № 91/2014 "Про призначення О. Махніцького виконуючим обов'язки Генерального прокурора України";
7. Закон України «Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України» від 10 грудня 1997 року № 709/97-ВР;
8. Рішення Конституційного Суду України від 30 жовтня 1997 року № 5-зп (справа К.Г. Устименка);
9. Рішення Конституційного Суду України № 7-рп/2000 від 27 квітня 2000 року (справа про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб);
10. Рішення Конституційного Суду України від 14 червня 2001 року № 8-рп/2001(справа про доручення Генеральній прокуратурі України);
11. Рішення Конституційного суду України № 8-рп/2002 від 7 травня 2002 року (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб);
12. Копія повідомлення про підозру Кузьміну Р.Р. від 29 травня 2014 року у кримінальному провадженні
13. Копія постанови про оголошення розшуку підозрюваного Кузьміна Р.Р. від 20 червня 2014 року у кримінальному провадженні
14. Копія ухвали районного суду міста Києва від 3 липня 2014 року у справі

"25" січня 2016 року

Ренат Кузьмін